Lietas arhīva Nr. A42-00788-22/7
ECLI:LV:ADRJRIT:2022:0610.A420272921.4.S

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS
SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2022.gada 10.jūnijā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese D.Ābele,

piedaloties pieteicējam /pers. A/ un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas pārstāvjiem /pers. B/ un /pers. C/,

atklātā tiesas sēdē, izmantojot tiešsaistes videokonferenču programmu *Microsoft Teams*, izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru /pers. A/ tiktu noteiktas medicīniskās indikācijas vieglā automobiļa speciālai pielāgošanai un pabalsta saņemšanai transporta izdevumu kompensēšanai.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas (turpmāk arī – komisija) Rīgas specializētās nodaļas 2021.gada 30.jūlija atzinumu Nr./numurs/ (turpmāk arī – sākotnējais lēmums) nolemts, ka /pers. A/ (turpmāk arī – pieteicējs) nav medicīnisko indikāciju speciāli pielāgota vieglā automobiļa iegādei un pabalsta transporta izdevumu kompensēšanai saņemšanai.
Nepiekrītot sākotnējam lēmumam, pieteicējs to apstrīdēja komisijas vadītājam.

[2] Ar komisijas vadītāja 2021.gada 9.septembra atzinumu Nr./numurs/ (turpmāk arī – Lēmums) nolemts, ka pieteicējam nav medicīnisko indikāciju speciāli pielāgota vieglā automobiļa iegādei un pabalsta transporta izdevumu kompensēšanai saņemšanai. Lēmums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem un apsvērumiem.
Pieteicējam ir noteikta otrās grupas invaliditāte bez atkārtotas invaliditātes ekspertīzes termiņa sakarā ar sekām pēc smagas galvas smadzeņu traumas un kreisā paura kaula osteoplastiskas trepanācijas 2013.gadā ar labās puses hemiparēzi un mēreni apgrūtinātu pārvietošanos.
Izvērtējot pieteicēja medicīniskos dokumentus, konstatēts, ka pieteicēja veselības traucējumi neatbilst tiem, kas iekļauti Ministru kabineta 2014.gada 23.decembra noteikumu Nr.805 „Prognozējamas invaliditātes, invaliditātes un darbspēju zaudējumu noteikšanas un invaliditāti apliecinoša dokumenta izsniegšanas noteikumi" (turpmāk arī – noteikumi Nr.805) 9.pielikumā kā pamats transporta pabalsta saņemšanai (tiesa konstatē, ka iestāde lēmumos daļēji lieto novecojušu terminoloģiju, jo Lēmuma pieņemšanas brīdī Noteikumu Nr.805 spēkā esošā redakcija noteica, ka noteikumi noteic kritērijus atzinuma izsniegšanai par medicīniskajām indikācijām vieglā automobiļa speciālai pielāgošanai un pabalsta saņemšanai transporta izdevumu kompensēšanai).

[3] Nepiekrītot Lēmumam, pieteicējs vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru pieteicējam tiktu noteiktas medicīniskās indikācijas vieglā automobiļa speciālai pielāgošanai un pabalsta saņemšanai transporta izdevumu kompensēšanai. Pieteikums pamatots ar šādiem argumentiem un apsvērumiem.
[3.1] Komisija pieteicējam nepieprasīja noteikumu Nr.805 3.3.apakšpunktā minēto funkcionālo spēju pašnovērtējumu, bet aprobežojās ar formālu situācijas izvērtējumu, pamatojot Lēmumu tikai ar ārsta izziņā pieteicējam konstatēto diagnozi.
[3.2] Pieteicējs uzskata, ka Komisija neizmantoja noteikumu Nr.805 15.punktā minētās tiesības novērtēt pieteicēja funkcionālās spējas pieteicēja klātbūtnē, kaut arī likumdevējs šādu pienākumu Komisijai ir noteicis.
Pieteicēja pārvietošanās spējas ir ierobežotas, jo pieteicējam noteiktā diagnoze ir izteikti funkcionāli redzama, kas izpaužas nesakārtotās kustībās un pārvietošanās grūtībās. Tās ir acīmredzamas, veicot pieteicēja apskati, par ko Komisija nevarēja pārliecināties tikai un vienīgi no iesniegtajiem dokumentiem, kuros pieteicējam ir noteikta diagnoze, proti, pieteicēja iesniegtajā neirologa slēdzienā, kas sastādīts 2020.gadā.

[4] Komisija tiesai iesniegtajā rakstveida paskaidrojumā pieteikumu uzskata par nepamatotu un lūdz to noraidīt, norādot šādus apsvērumus.
Noteikumu Nr.805 3.3.apakšpunktā norādītā funkcionālo spēju pašnovērtējuma anketa personām no 18 gadu vecuma jāiesniedz komisijā, lai veiktu invaliditātes vai darbspēju ekspertīzi. Komisija atzinumu sniedza saskaņā ar noteikumu Nr.805 9.pielikuma „Kritēriji atzinuma sniegšanai par medicīnisko indikāciju noteikšanu vieglā automobiļa speciālai pielāgošanai un pabalsta saņemšanai transporta izdevumu kompensēšanai" nosacījumiem.
Komisija izvērtēja pieteicēja ekspertīzes lietā esošo informāciju, no kuras izriet, ka pieteicējam 2021.gada 22.janvārī ir noteikta otrā invaliditātes grupa no 2020.gada 22.decembra bez atkārtotas invaliditātes ekspertīzes termiņa norādes sakarā ar sekām pēc 2013.gadā pārciestās galvas smadzeņu traumas. Sekas pamatā izpaužas ar organiskiem kognitīviem traucējumiem, kā arī mērenu labās puses hemiparēzi, izteiktāku – rokā. Pieteicējs savā funkcionālo spēju pašnovērtējuma anketā, kas bija iesniegta, lai veiktu invaliditātes un darbspēju ekspertīzi, bija norādījis, ka stāvēšana kājās ilgāku laiku (30 minūtes) un 200 metru noiešana viņam nerada nekādas grūtības.
Izvērtējot lietas apstākļus, komisija neguva pierādījumus tam, lai varētu secināt, ka pieteicēja veselības traucējumi un funkcionālie ierobežojumi rada

izteiktus pārvietošanās traucējumus, kas atbilstoši noteikumu Nr.805 9.pielikuma nosacījumiem būtu pamats labvēlīga atzinuma sniegšanai.

[5] Tiesas sēdē pieteicējs uzturēja pieteikumu, pamatojoties uz pieteikumā norādītajiem argumentiem un apsvērumiem, papildus paskaidrojot, ka laikā, kad vērsās iestādē, stāvēšana kājās ilgāku laiku (30 minūtes) sagādāja nelielas līdz vidējas grūtības, piecelšanās kājās no sēdus stāvokļa sagādāja vidējas grūtības, pārvietošanās pa mājokli nesagādāja nekādas grūtības, iziešana no mājas sagādāja vidējas grūtības, bet 200 metru attāluma noiešana nesagādāja nekādas grūtības. Šobrīd stāvoklis ir pasliktinājies. Pieteicējam ir nepieciešama invalīdu stāvvietu izmantošanas karte, lai varētu tuvāk piebraukt pie veikala, poliklīnikas vai slimnīcas un nebūtu tālu jāiet ar kājām.

Savukārt komisijas pārstāvji tiesas sēdē pieteikumu neatzina, pamatojoties uz Lēmumā un rakstveida paskaidrojumā tiesai norādītajiem argumentiem, papildus paskaidrojot, ka komisijas pieņemtie administratīvie akti ir balstīti uz tiem dokumentiem, kas ir komisijas rīcībā. Komisijas rīcībā ir vairāku speciālistu slēdzieni, kuri dod priekšstatu par to, kādā pakāpē (kādā mērā) pieteicējam ir traucēta pārvietošanās. Komisijas vērtējumā šie pārvietošanās traucējumi neatbilst noteikumu Nr.805 9.pielikumā noteiktajiem kritērijiem. Pamats otrās invaliditātes grupas noteikšanai pieteicējam bija postkontūzijas sindroms, t.i., kombinētas galvas traumas izraisīts sindroms, kas ietver gan garīga rakstura veselības traucējumus, gan motoro funkciju traucējumus. Ir divu ārstu–speciālistu slēdzieni, kas ietverti nosūtījumā uz komisiju, no kuriem izriet, ka traucējumi nav izteikti. Proti, neirologa slēdziens, kurā norādīts, ka gaita ir neizmainīta, un fizikālās un rehabilitācijas speciālista norādītais, ka pieteicējs neizmanto pārvietošanās palīglīdzekļus. Šīs ir standarta frāzes, kuras speciālisti lieto, lai raksturotu, cik izteikti ir pārvietošanās traucējumi. Tādējādi pieteicējs neatbilst arī noteikumu Nr.805 9.pielikuma 18.punkta kritērijiem. Komisijas ieskatā, netraucēta 200 metru attāluma noiešana neliecina par to, ka pieteicējam ir pārvietošanās traucējumi. Turklāt arī pats pieteicējs nenorāda, ka viņam būtu nepieciešama palīdzība, lai pārvietotos. Arī nosūtījumā komisijai pieteicējam norādītā diagnoze – hemiparēze – nav norādīta kā tik izteikta, lai tiktu atzīts, ka pieteicējs atbilst noteikumu Nr.805 9.pielikumā noteiktajiem kritērijiem, jo sākotnēji pieteicējam bija izteikta labās puses hemiparēze, bet gadu gaitā šīs izmaiņas ir mazinājušās. To neirologs norāda arī savā slēdzienā, proti, ka labās rokas parētiskās izmaiņas ir izteiktākas.

Motīvu daļa

[6] Tiesu praksē atzīts, ja pieteikums ir par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesai ir jāpārbauda, vai pastāv visi no tiesību normām izrietošie kritēriji administratīvā akta izdošanai. Augstākā tiesa ir norādījusi, ka, izskatot prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesai, neatkarīgi no iestādes lēmumā (atteikumā) ietvertā pamatojuma, ir objektīvi jāizvērtē, vai pieteicējam ir tiesības uz labvēlīgu administratīvo aktu. Konstatējot, ka kāds labvēlīga administratīvā akta izdošanas priekšnoteikums nav iestājies, tiesai nav pamata apmierināt prasījumu (*Augstākās tiesas 2007.gada 12.aprīļa spriedums lietā Nr.SKA–118/2007 (A42254704)*).

Tāpat ir atzīts, ja tiesa izskata pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesai parasti jāvērtē spēkā esošā tiesību norma. Taču sociālajās tiesībās šim principam pastāv izņēmums. Proti, sociālo tiesību jomā tiesiskās situācijas maiņa (tiesību normas grozīšana vai izslēgšana) neietekmē tās tiesības, kuras personai bija brīdī, kad viņa ar iesniegumu par labuma saņemšanu vērsās iestādē (sal. *Senāta 2007.gada 8.novembra sprieduma lietā Nr.SKA–431/2007 (A42351305) 14.punkts, 2009.gada 6.novembra sprieduma lietā Nr.SKA–334/2009 (A42480805) 11.punkts*). Tiesa atzīst, ka tiesības uz atzinuma izsniegšanu par medicīniskajām indikācijām vieglā automobiļa speciālai pielāgošanai un pabalsta saņemšanai transporta izdevumu kompensēšanai ietilpst sociālo tiesību jomā, tomēr tiesa nekonstatē, ka piemērojamās tiesību normas būtu mainījušās, kopš iestāde pieņēma lēmumu.

[7] Tiesa konstatē, ka lietā nepastāv strīds par to, ka pieteicējam ar komisijas 2021.gada 22.janvāra lēmumu ir noteikta 2.invaliditātes grupa un atzīts, ka pastāv indikācijas asistenta pakalpojuma nepieciešamībai. To apstiprina lietas materiāli (*lietas 36.–37.lapa*).

Pieteicējs ir vērsies tiesā ar pieteikumu, jo uzskata, ka viņam nepamatoti nav noteiktas indikācijas vieglā automobiļa speciālai pielāgošanai un pabalsta saņemšanai transporta izdevumu kompensēšanai. Līdz ar to lietā noskaidrojams, vai pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas brīdī bija konstatējamas indikācijas vieglā automobiļa speciālai pielāgošanai un pabalsta saņemšanai transporta izdevumu kompensēšanai.

[8] Noteikumi Nr.805 noteic, ka vienlaikus ar lēmuma pieņemšanu par invaliditātes vai darbspēju zaudējuma noteikšanu vai pēc tā pieņemšanas komisijas amatpersona sniedz atzinumus par medicīniskajām indikācijām vieglā automobiļa speciālai pielāgošanai un pabalsta saņemšanai transporta izdevumu kompensēšanai personai no viena gada un sešu mēnešu vecuma atbilstoši šo noteikumu 9.pielikumā minētajiem kritērijiem (noteikumu 21.1.1.apakšpunkts).

Līdz ar to tiesa tālāk izvērtēs, vai pastāv pamats pieteicējam labvēlīga administratīvā akta izdošanai.

[9] Atbilstoši Noteikumu Nr.805 17.1. un 17.2.apakšpunktam komisija invaliditātes ekspertīzes ietvaros veic šo noteikumu 3.punktā norādīto dokumentu (personas iesniegumu, ģimenes ārsta nosūtījumu, funkcionālo spēju pašnovērtējumu) ekspertīzi un novērtē personas veselības traucējumus un funkcionālās spējas saskaņā ar šo noteikumu 4. vai 5.pielikumu.

2020.gada 8.decembra nosūtījuma uz komisiju sadaļā "Diagnozes, nosūtot pacientu uz invaliditātes un darbspēju ekspertīzi" (*lietas 40., 53.lapa*) norādīta šāda informācija: sekas pēc galvas smadzeņu kontūzijas, galvaskausa kaula lūzuma ar labās ķermeņa puses parēzi, vairāk izteiktu rokā. Sensori motoras afāzijas elementi, psihoorganisks sindroms, aknu hepatozes un žultsakmeņu slimība.

Sadaļā "Veselības traucējumu apraksts, ieskaitot anamnēzi, veikto ārstēšanu, tās rezultātus, kā arī paredzamo ārstēšanu un prognozi, ja tāda iespējama" ārsts psihiatrs norādījis: pacients pārcieta smagu galvas traumu 2014.gadā, tika veikta neiroķirurģiska operācija. Pēc rehabilitācijas perioda pacientam parādījās personības izmaiņas – kļuva neiecietīgs, viegli aizkaitināms, disforisks, pat agresīvs. Pavājinās īslaicīgā atmiņa, parādījās stostīšanās. Kritisks. Konsultēts vienu reizi 02.11.2020. D (diagnoze) F07.2.

Neirologs ir norādījis, ka kontakts ar pacientu apgrūtināts afāzijas elementu dēļ, biežas galvassāpes, periodiski paaugstinās spiediens. Paredzēta asinsvadu izmeklēšana.

Kranialie N (norma), gaita neizmainīta. Romberga pozā svārstās, pirksta degungala mēģinājumu izpilda ar dizmetriju dekstra (ar labo roku), hemiparēze, bet izteiktāka labajā rokā. Ir kognitīvi traucējumi.

Ģimenes ārsts norādījis, ka vispārējais stāvoklis relatīvi apmierinošs. Plaušās vezikulārā elpošana, asinsspiediens 160/90, 140/80, pulss 70. Sirds toņi ritmiski, vēders nesāpīgs, tūsku nav. Asins analīze bez pataloģijas. Urīna analīze norma, plaušu rentgens bez pataloģiskas atradnes. EKG normāls sirds ass virziens. Ir intraventrikulāri vadīšanas traucējumi. Encefalopātija.

Savukārt fizikālās un rehabilitācijas medicīnas ārsts norādījis, ka stāvoklis pēc galvas traumas 2014.gadā. Grūtības atcerēties jaunus notikumus, veikt aritmētiskas darbības, iemācīties jaunas lietas. Grūtības ar pašaprūpi, ģērbšanos, ēst gatavošanu, mājsaimniecības darbiem. Šos darbus pacientam palīdz veikt piederīgie. Palīglīdzekļus neizmanto. Objektīvi: pacients pieceļas no krēsla, noiet 10 metrus stabili, ir parētiski klibojoša gaita. Muskuļu spēks

rokās 5 balles, kājās 4 balles. Jušanas traucējumi labajā pusē hemitipa. Pacients vēlas uzlabot pašaprūpes aktivitātes, individuālo medicīnisko rehabilitāciju dienas stacionārā.

[10] Izvērtējot nosūtījumā norādītās diagnozes un saslimšanas smagumu, tiesa nekonstatē kritērijus atzinuma sniegšanai par medicīnisko indikāciju noteikšanu vieglā automobiļa speciālai pielāgošanai un pabalsta saņemšanai transporta izdevumu kompensēšanai. Proti, atzinumā nav norādīts uz slimībām, kuras rada *izteiktus* pārvietošanās traucējumus (noteikumu Nr.805 9.pielikuma 18.punkts). Tieši pretēji, fizikālās un rehabilitācijas medicīnas ārsts norādījis, ka pieteicējs palīglīdzekļus neizmanto. Objektīvi: pacients pieceļas no krēsla, noiet 10 metrus stabili, ir parētiski klibojoša gaita. Muskuļu spēks rokās 5 balles, kājās 4 balles, bet neirologs – gaita neizmainīta. Tātad, lai arī ir klibojoši parētiska gaita, pieteicējs stabili noiet 10 metrus un neizmanto palīglīdzekļus pārvietojoties. Turklāt saskaņā ar noteikumu Nr.805 5.pielikuma 4.punktu, atbilstoši kuram novērtē locītavu kustību apjomu, vieglumu un stabilitāti un patoloģijas gadījumā – ietekmi uz ikdienas aktivitātēm un muskuļu spēku, pieteicēja muskuļu spēks rokās novērtēts ar 5 ballēm, kas atbilst normālam spēkam, bet kājās – ar 4 ballēm, kas nozīmē, ka var izturēt vieglu pretestību. Arī šie lielumi, tiesas ieskatā, neliecina par izteiktiem pārvietošanās traucējumiem.

Tāpat tiesa piekrīt komisijas tiesas sēdē minētajam, ka ārsti nosūtījumā nav norādījuši arī uz hemiplēģiju vai izteiktu hemiparēzi (noteikumu Nr.805 9.pielikuma 6.punkts). Lai arī nosūtījumā ir norādīts, ka pieteicējam ir hemiparēze, kas ir izteiktāka labajā rokā, nosūtījumā nav norādīts, ka tā ir izteikta. Tātad funkcionālo spēju traucējumi nav tik nopietni, lai ārstējošais ārsts tos novērtētu kā izteiktus.

Tiesa atzīst, ka nosūtījumā ārstu speciālistu (psihiatra, neirologa, ģimenes ārsta un fizikālās un rehabilitācijas medicīnas ārsta) norādītās saslimšanas un funkcionālo spēju traucējumi atbilst paša pieteicēja 2020.gada nogalē sastādītajai un nosūtījumam uz komisiju pievienotajai Funkcionālo spēju pašnovērtējuma anketai (*lietas 18.lapa*). Lai arī pieteicējs tiesas sēdē sākotnēji paskaidroja, ka ļoti slikti saprot latviešu valodu un, iespējams, tāpēc uz anketā uzdotajiem jautājumiem nav atbildējis pareizi, izjautājot par pieteicēja funkcionālajām spējām 2020.gada nogalē, atbildes sakrita ar anketā norādītajām, izņemot vienu punktu. Proti, vērtējamās sadaļas "Mobilitāte" 9.punktā "Stāvēšanu kājās ilgāku laiku (30 minūtes)" pieteicējs anketā bija norādījis, ka nebija nekādu grūtību, bet tiesas sēdē paskaidroja, ka grūtības bija nelielas vai vidējas. Anketas 10.punktā "Piecelšanās kājās no sēdus stāvokļa" pieteicējs bija norādījis vidējas grūtības, to arī apstiprināja tiesas sēdē. Anketas 11.punkta "Pārvietošanās pa mājokli" norādīts, ka nav nekādu grūtību. Šādam novērtējumam uz anketas aizpildīšanas laiku pieteicējs piekrita arī tiesas sēdē. Attiecībā uz 12.punktu "Iziešana no mājokļa" bija norādītas vidējas grūtības, ko tiesas sēdē pieteicējs apstiprināja. Tāpat pieteicējs apstiprināja, ka anketas aizpildīšanas brīdī nebija nekādu grūtību noiet 200 metru, kas ir 13.punktā novērtējamais kritērijs.

Tātad tikai divos no pieciem vērtējamajiem kritērijiem pieteicējs ir atzinis, ka bija vidējas grūtības un trīs kritērijos – nekādu grūtību. Arī tiesas sēdē precizētais novērtējums attiecībā uz stāvēšanu kājās ilgāku laiku (30 minūtes), kas esot radījis nelielas vai vidējas grūtības, tiesas ieskatā, neveido pamatu izdarīt secinājumu par izteiktām pārvietošanās grūtībām.

[11] Tāpat vērtējot nosūtījumā norādītās saslimšanas, tiesa nekonstatē, ka pieteicējs atbilstu citiem 9.pielikumā minētajiem kritērijiem. Lai arī lēmumā par invaliditātes noteikšanu ir norādīts uz kognitīviem traucējumiem un nosūtījumā uz komisiju – uz apstākli, ka pēc galvas traumas kļuva neiecietīgs, viegli aizkaitināms, disforisks, pat agresīvs, lietas materiālos nav datu par to, ka pieteicējs atbilstu 17.punktā minētajiem kritērijiem (*uzvedības un emocionāli traucējumi, kuri izpaužas ar atkārtotu un persistējošu asociālu, agresīvu vai izaicinošu uzvedību un rada izteiktus pārvietošanās traucējumus*) vai arī kādiem citiem 9.pielikuma kritērijiem.

Arī pašnovērtējuma anketā norādīts, ka nekādas grūtības nesagādā koncentrēšanās kādam darbam, ikdienas problēmu analīze un to risināšana, saskarsme ar nepazīstamiem cilvēkiem, saprašanās ar sev tuviem cilvēkiem un sarunāšanās un sarunas uzturēšana, mazgāšanās. Nelielas grūtības sagādā citu cilvēku teiktā saprašana, vidējas grūtības sagādā jauna uzdevuma apgūšana, piemēram, nokļūšana iepriekš nezināmā vietā, bet lielas grūtības – atcerēšanās paveikt kaut ko svarīgu. Tāpat vidējas grūtības sagādā ģērbšanās, ēšana, palikšana uz dažām dienām vienatnē un galveno mājsaimniecības darbu veikšana.

Tiesa neapstrīd, ka pieteicējam ir daudzas saslimšanas, kas izraisa smagus funkcionēšanas ierobežojumus, kā rezultātā ir piešķirta 2.invaliditātes grupa, tomēr attiecībā uz saslimšanām, kas būtu par pamatu atzinuma sniegšanai par medicīnisko indikāciju noteikšanu vieglā automobiļa speciālai pielāgošanai un pabalsta saņemšanai transporta izdevumu kompensēšanai, tiesa tādus nekonstatē. Lai arī pieteicējs ir norādījis uz nesakārtotām kustībām un pārvietošanās grūtībām, pieteicējs nav plašāk tās raksturojis un, kā jau minēts, pašnovērtējuma anketā attiecībā uz mobilitātes spējām kā smagākais grūtību līmenis ir norādītas vidējas grūtības. Tāpat tiesa konstatē, ka arī pieteicējs nav norādījis uz kādu citu 9.pielikumā minēto saslimšanu bez kustību traucējumiem, kuram, viņaprāt, pieteicējs atbilstu.

[12] Tiesa vērš uzmanību, ka Senāts ir norādījis, ka katrs komisijas lēmums, ar kuru nodibinātas konkrētas tiesiskās attiecības – noteikta konkrēta invaliditātes grupa vai darbspēju zaudējuma procenti uz noteiktu laiku – ir patstāvīgs administratīvais akts, kurš tā pārsūdzēšanas gadījumā pārbaudāms neatkarīgi no citiem komisijas lēmumiem par to pašu personu citā laika periodā, un tiesai, izlemjot konkrēto pieteikumu, ir jānoskaidro un jāvērtē tie apstākļi, kas pastāvēja tieši šā akta izdošanas laikā (*sk. Senāta 2006.gada 18.aprīļa sprieduma lietā Nr.237 (C 31258201) 13.punktu, 2006.gada 31.janvāra sprieduma lietā SKA–28/2006 (C 31243103) 11. punktu*). Pieteicēja veselības stāvoklis pārbaudāms pēc aktuālajiem medicīnas dokumentiem. Ar aktuālajiem medicīnas dokumentiem ir saprotami tādi dokumenti, kas atspoguļo pieteicēja veselības stāvokli ekspertīzes veikšanas laikā (sal. *Senāta 2017.gada 3.novembra rīcības sēdes lēmums lietā Nr.SKA–1395/2017 (A420148916) 8.punkts*). Arī jaunākā nolēmumā Senāts ir norādījis, ka komisija personas veselības stāvokli pārbauda pēc aktuālajiem medicīnas dokumentiem, kas atspoguļo tās veselības stāvokli ekspertīzes veikšanas laikā (*Senāta 2019.gada 27.augusta rīcības sēdes lēmuma lietā Nr.SKA–1193/2019 (A420328117) 5.punkts*).

Līdz ar to, ja pieteicējs uzskata, ka viņa veselības stāvoklis ir būtiski pasliktinājies, salīdzinot ar stāvokli, kad vērsās iestādē un iestāde veica ekspertīzi, uz ko pieteicējs vērsa uzmanību tiesas sēdē, tad pieteicējam saskaņā ar noteikumu Nr.805 13.punktu (*noteic, ka personai, kurai noteikta invaliditāte vai darbspēju zaudējums, ir tiesības lūgt atkārtotu invaliditātes un darbspēju ekspertīzi jebkurā laikā, ja personas veselības stāvoklis ir būtiski pasliktinājies un tā radītais funkcionēšanas ierobežojums ir uzskatāms par stabilu*) ir tiesības vērsties komisijā un lūgt veikt atkārtotu invaliditātes un darbspēju ekspertīzi.

[13] Tiesa neapšauba, ka pieteicējam pastāv diagnosticētie funkcionālie traucējumi, kas atstāj nozīmīgas sekas uz visu pieteicēja dzīvi kopumā, taču tiesa, kā jau minēts, nekonstatē, ka komisijas ārsti–eksperti nebūtu ņēmuši vērā kādu no medicīniskajiem dokumentiem vai būtu pieļāvuši kādu procesuālu pārkāpumu vai acīmredzamu kļūdu funkcionālo traucējumu smaguma pakāpes novērtējumā. Tāpat pieteicējs nav norādījis uz tādiem objektīviem medicīnisko izmeklējumu datiem, kas bija sastādīti, bet netika iesniegti komisijai, no kuriem izrietētu, ka viņa saslimšanas un funkcionēšanas ierobežojumi ir pamats kritēriju atzīšanai medicīnisko indikāciju noteikšanai vieglā automobiļa speciālai pielāgošanai un pabalsta saņemšanai transporta izdevumu kompensēšanai. Proti, lietā nav dokumentu, kas apstiprinātu pieteicēja subjektīvo viedokli par savu funkcionēšanas spēju ierobežojumu smagumu, un tas pats par sevi nevar būt pamats iepriekš minēto kritēriju atzīšanai un ārstu ekspertu atzinuma un ekspertīzes akta apšaubīšanai, jo lietā

tam nav objektīvu pierādījumu (sk. *Administratīvās apgabaltiesas 2017.gada 2.maija sprieduma lietā Nr.A420222516 14.punktu un 2016.gada 4.aprīļa sprieduma lietā Nr.A420328814 14.punktu*).

Lai arī noteikumu Nr.805 15.punkts paredz iespēju personas veselības traucējumu un funkcionālo spēju novērtēšanu veikt personas klātbūtnē, ja komisijas rīcībā nav pietiekamas informācijas vai tā ir pretrunīga, tas nenozīmē, ka komisija veic saslimšanas diagnostiku. Tiesa atzīst, ka komisijas sniegtais funkcionālo traucējumu novērtējums par medicīnisko indikāciju neesamību vieglā automobiļa speciālai pielāgošanai un pabalsta saņemšanai transporta izdevumu kompensēšanai atbilst ārstējošo ārstu sniegtajam novērtējumam. Tiesa konkrētajā gadījumā nekonstatē apstākļus, kas ļautu apšaubīt ārstu ekspertu izdarītos secinājumus.

[14] Gan komisiju, gan tiesu saista normatīvajos aktos noteiktās prasības, tādēļ atkāpšanās no tām būtu patvaļīga. Judikatūrā ir atzīts, ka tiesa atsevišķos gadījumos var nepiemērot tiesību normā paredzētās obligātās sekas, ja konstatē tādus apstākļus, kad tiesību normās noteiktajām obligātajām sekām ir jāatkāpjas samērīguma principa priekšā. Proti, netipiskos gadījumos. Netipisks ir tāds gadījums, kas izpilda visus likuma normas tiesiskā sastāva nosacījumus, taču ar to nesaraujami saistīti papildu apstākļi, kas būtiski maina šī gadījuma raksturu. Netipiskus gadījumus likumdevējs nav apzinīgi ietvēris savā likuma normā īstenotajā gribā, jo tas nav tos paredzējis. Tas līdz ar to attiecībā uz netipiskajiem gadījumiem nav izdarījis arī samērīguma apsvērumus un nav iekļāvis tos normā paredzētajās tiesiskajās sekās (*sk. Levits E. Samērīguma princips un obligātais administratīvais akts. Jurista Vārds, Nr.13, 27.03.2007.*).

Izskatāmajā lietā tiesa nekonstatē tādus netipiskus lietas apstākļus, kas ļautu tiesai, pamatojoties uz samērīguma apsvērumiem, atkāpties no Ministru kabineta noteiktā regulējuma par medicīniskajām indikācijām, kuras ir jākonstatē, lai atzītu, ka pastāv kritēriji medicīnisko indikāciju noteikšanai vieglā automobiļa speciālai pielāgošanai un pabalsta saņemšanai transporta izdevumu kompensēšanai, lai pieteicējs atbilstoši Ministru kabineta 2015.gada 2.jūnija noteikumu Nr.279 „Ceļu satiksmes noteikumi" 246.punktā minētajam varētu saņemt un izmantot invalīdu stāvvietu izmantošanas karti, kas ļauj novietot automašīnu invalīdu stāvvietās tuvāk veikaliem, poliklīnikām, slimnīcām u.tml.

[15] Senāts, atsaucoties uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas atziņām, vairākkārt atzinis, ka no Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6.panta izriet tiesas pienākums argumentēt spriedumu, bet tas nav saprotams kā prasība detalizēti atbildēt uz jebkuru argumentu. Tiesnešiem ir jāuzklausa visi argumenti, bet viņiem nav pienākums detalizēti atrunāt jebkuru iesniegumu vai skaidri atbildēt uz jebkuru paskaidrojumu. Tiesai ir atļauts izvērtēt argumentus, kurus tā uzskata par nozīmīgiem no tiesību viedokļa (*sk. Senāta 2005.gada 22.novembra sprieduma lietā Nr.SKA–378/2005 12.punkts*). Ievērojot minēto, tiesa nevērtēs pārējos procesa dalībnieku argumentus, jo tie nevar ietekmēt tiesas izdarītos secinājumus pēc būtības.

[16] Ievērojot visu iepriekš minēto, tiesa atzīst, ka pārsūdzētais lēmums ir tiesisks un pamatots, bet pieteikums – nepamatots un noraidāms.

[17] Tiesa konstatē, ka pieteicējs ir bijis atbrīvots no valsts nodevas samaksas (*lietas 3.lapa*). Administratīvā procesa likuma 126.panta ceturtā daļa noteic, ja pieteicējs no valsts nodevas samaksas ar tiesas lēmumu bijis pilnīgi vai daļēji atbrīvots, pieteikuma noraidīšanas gadījumā pieteicējam ir pienākums atmaksāt valstij valsts nodevu pilnā apmērā triju mēnešu laikā pēc sprieduma stāšanās spēkā. Šādos gadījumos tiesa pieteicēja pienākumu samaksāt valsts nodevu attiecīgajā apmērā norāda sprieduma rezolutīvajā daļā. Ja pieteicējs triju mēnešu laikā neiesniedz tiesai valsts nodevas apmaksu apliecinošu dokumentu, tiesa par sprieduma izpildi paziņo tiesu izpildītājam. Savukārt šā panta piektā daļa noteic, ka šā panta ceturtajā daļā paredzētais pieteicēja pienākums pieteikuma noraidīšanas gadījumā samaksāt valsts nodevu nav attiecināms uz tiem pieteicējiem, kuri pieteikumu iesnieguši par administratīvo aktu sociālās drošības jomā (pensijas, pabalsti u.tml.). Ņemot vērā to tiesību un interešu nozīmīgumu, kuras pieteicējs bija vēlējies aizsargāt, izņēmuma kārtā tiesa (tiesnesis) arī citos gadījumos ar motivētu lēmumu var atbrīvot pieteicēju no pienākuma samaksāt valsts nodevu, ja pieteikums tiek noraidīts.

Tā kā jautājums par atzinuma sniegšanu par medicīnisko indikāciju esamību vieglā automobiļa speciālai pielāgošanai un pabalsta saņemšanai transporta izdevumu kompensēšanai ietilpst sociālās drošības jomā, tiesa atzīst, ka pieteicējs ir atbrīvojams no pienākuma samaksāt valsts nodevu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta piekto daļu, 246.–251. un 289.–291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt pilnībā /pers. A/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru /pers. A/ tiktu noteiktas medicīniskās indikācijas vieglā automobiļa speciālai pielāgošanai un pabalsta saņemšanai transporta izdevumu kompensēšanai.

Atbrīvot /pers. A/ no pienākuma samaksāt valsts nodevu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese D.Ābele